

1. Cele: (ogólne i szczegółowe)

Nadrzędnym celem projektu jest **przeciwdziałanie mowie nienawiści** w Internecie, ale również w zakresie innych form komunikacji oraz **wyposażanie wychowanków placówek resocjalizacyjnych** (zakładów poprawczych, młodzieżowych ośrodków wychowawczych, schronisk dla nieletnich) **w wiedzę i umiejętności pozwalające na rozpoznawanie i zapobieganie mowie nienawiści** poprzez budowanie prawidłowych, wolnych od stereotypów i uprzedzeń postaw społecznych i obywatelskich.

Cele szczegółowe:

- uwrażliwienie wychowanków w zakresie niewłaściwych treści i podniesienie świadomości ich konsekwencji;
- budowanie postawy empatii i tolerancji wśród wychowanków placówek resocjalizacyjnych;
- wprowadzanie do praktyki resocjalizacyjnej zagadnień związanych z mową nienawiści;
- włączanie studentów/ek w działania kierowane do wychowanków placówek resocjalizacyjnych i umożliwienie zdobywania praktycznych umiejętności.

2. Metody pracy: (grupowa, indywidualna, projektowa)

Działanie należy podzielić na kilka etapów:

- praca nad scenariuszem warsztatów
- praca ze studentami – przygotowanie do prowadzenia zajęć, przygotowanie materiałów
- przeprowadzenie warsztatów – w zajęciach przewidziano zarówno pracę w zespole jak i działania indywidualne realizowane przez poszczególnych uczestników.

3. Potrzebne materiały: (publikacje, materiały e-learningowe, on-line, kartki papieru, pisaki, inne, itp.)

Materiały, które są niezbędne do przeprowadzenia zajęć zostały opisane w scenariuszu warsztatów.

Do przeprowadzenia warsztatów niezbędne są artykuły papiernicze: kartki, flamastry, kredki, farby.

Dodatkowo – materiały merytoryczne:

Zdjęcia dotyczące wolności słowa – wiele symbolicznych zdjęć można znaleźć w sieci. Tu przykłady:

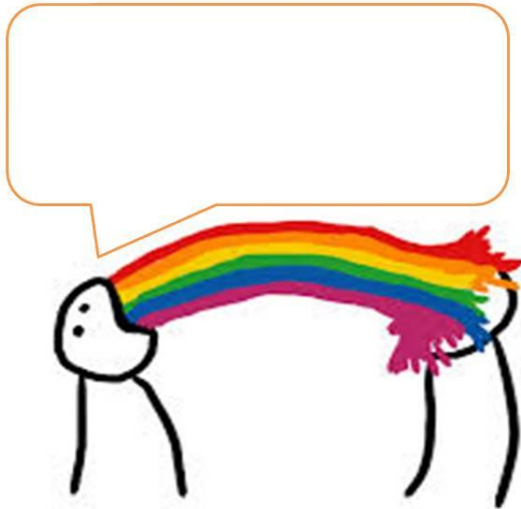

Komiksy do uzupełnienia (poniżej dwa przykłady, pozostałe zostały zamieszczone w ZAŁĄCZNIKU NR1 do scenariusza zajęć)

NACJONALIZM

WROGOŚĆ WOBEC MNIEJSZOŚCI SEKSUALNYCH

Zdjęcia do ćwiczenia, które pokazuje przykłady mowy nienawiści, bez problemu można znaleźć w sieci – tu przykłady:

4. Przebieg zajęć: (szczegółowy opis z określeniem metod i czasu)

Zajęcia zostały przeprowadzone na dwóch spotkaniach. Każde trwało około 3 godzin (z przerwami). Były prowadzone na podstawie scenariusza, w oparciu o sugerowane w nim materiały merytoryczne.

Zespół przygotowujący zajęcia odpowiednio wybrał również pomieszczenie, w którym były realizowane. Chodziło o to, żeby pomieszczenie nie narzucało sztywnej formy pracy (np. sala lekcyjna, ławki).

Zajęcia zostały przeprowadzone w świetlicy. Jest to miejsce, w którym wychowankowie spędzają wolny czas. Tu mogą oglądać telewizję, grać w różne gry. Tu wreszcie czują się swobodnie.

Dodatkowym elementem pozwalającym na budowanie swobodnej atmosfery pracy były proponowane na otwarcie każdego bloku lodołamacze wprowadzające rozluźnienie wśród uczestników i sprzyjały budowanie dobrej atmosfery między prowadzącymi (studentami) i wychowankami.

Nad przebiegiem zajęć czuwała pedagog ZP w Konstancynie Łódzkim, Barbara Sowińska oraz psycholog Anita Karaś. Obecność pedagoga i psychologa wynikała z faktu, iż studenci pierwszy raz prowadzili tego typu zajęcia, nie znali wcześniej uczestników i ze względu na zbliżony do nich wiek uznano, że taka formuła zagwarantuje prawidłowy przebieg zajęć.

Studenci podzielili prace między sobą, każdy miał do przeprowadzenia inne ćwiczenie. Jednocześnie wszyscy uczestniczący w warsztatach studenci współpracowali z wychowankami w ramach poszczególnych zadań.

Zajęcia pokazały, że dla wychowanków zdecydowana większość poruszanych zagadnień była absolutną nowością. I tak, nigdy wcześniej nie uczestniczyli w dyskusji, ani nie myśleli o tym czy wolność słowa ma jakieś granice i dlaczego. Nowymi okazały się sformułowania takie jak ksenofobia, nacjonalizm, antysemityzm czy nawet rasizm. (Niektóre były znane wychowankom, ale nie umieli samodzielnie ich zdefiniować lub podawane przez nich definicje nie były precyzyjne).

Zajęcia uwypukliły pewne problemy. Okazało się, że największą niechęć budzą wśród wychowanków osoby homoseksualne. Pojawiła się duża trudność przy realizacji ćwiczenia, w którym jeden z chłopców miał przypisaną rolę homoseksualisty. Konieczna była rozmowa z pedagogiem.

Wychowankowie z początku podchodzili z dużym dystansem do proponowanej formy pracy, ale coraz bardziej przekonywali się do warsztatów i prowadzących. Dało się to odczuć szczególnie drugiego dnia, gdy chłopcy celowo wydłużali prace i rozciągali ją w czasie.

Istotnym elementem zajęć była ewaluacja, która pokazała, że wychowankowie nie tylko byli zadowoleni z atmosfery panującej na warsztatach (radosna, pozytywna), ale również z tego, że zajęcia przyniosły im nowe umiejętności i wiedzę. W swoich ocenach chłopcy pisali: *znam nowe słowa i nikt mnie teraz nie zagnie, dowiedziałem się co to jest ksenofobia*. Istotne jest również to, że zajęcia pokazały również wrażliwą stronę uczestników: *będę pomagał słabszym, nie powinno się ludzi obrażać*.

Uczestniczący w zajęciach wychowankowie mówili również, że chcieliby częściej brać udział w podobnych warsztatach.

Zakończeniem działania w placówce było wspólne stworzenie pracy dotyczącej Internetu i mowy nienawiści w sieci.

Informacje o warsztatach i ich przebiegu zostały zamieszczone na stronie Fundacji po DRUGIE oraz na profilach facebookowych prowadzonych przez organizację.

Następnie na stronie FpD został opublikowany scenariusz zajęć warsztatowych, w wersji do pobrania. Został on również rozesłany do placówek resocjalizacyjnych z całej Polski (mail) celem upowszechniania go wśród kadry i wprowadzania problematyki mowy nienawiści do pracy wychowawczej.

Należy zaznaczyć, iż działanie od początku jest koordynowane przez Fundację po DRUGIE (organizacja pracuje z młodzieżą z zakładów poprawczych, młodzieżowych ośrodków wychowawczych, schronisk dla nieletnich) i jednym z istotnych założeń projektu jest zwrócenie uwagi pracowników tychże ośrodków na zagadnienia związane z mową nienawiści. Jak wynika z rozpoznania organizacji, temat ten nie ma odbicia w pracy warsztatowej placówek.

Warto również dodać, że stworzony scenariusz stanowi fragment większego projektu pt. NIE DAJ SIĘ ZŁAPAĆ W SIECI związanego z bezpieczeństwem w Internecie, który FpD realizuje w czterech placówkach resocjalizacyjnych (ZP Studzieniec, ZP Witkowo, ZP Koronowo, MOW Wola Rowska). Zajęcia na podstawie scenariusza zostaną przeprowadzone między styczniem a marcem 2015 roku. Projekt NIE DAJ SIĘ ZŁAPAĆ W SIECI jest dofinansowany ze środków Fundacji Dzieci Niczyje i Fundacji VELUX.